

Asia C-434/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

16.9.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurtin alueellinen alioikeus,
Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

2.9.2020

Kantaja ja valittaja:

flightright GmbH

Vastaaja ja muutoksenhakumenettelyn vastapuoli:

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A.S.

[– –]

Välipäätös

Asiassa

flightright GmbH [– –], Potsdam,

kantajana ja valittajana,

[– –]

vastaan

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A. S. [– –], Antalya,

vastaajana ja valituksen vastapuolena,

[– –] [alkup. s. 2]

Landgericht Frankfurt am Mainin 24. siviiliasian jaosto [– –]

on 2.9.2020 tehnyt seuraavan välipäätöksen:

Asian käsittelyä lykätään.

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan mukaisesti seuraavat unionin oikeuden tulkintaa koskevat kysymykset:

1. **Onko 11.2.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 4 ja 7 artiklaa tulkittava siten, että muutettua varausta toiselle, aikaisemmalle lennolle, jolla lentomatkustaja saapuu määräpaikkaansa kymmenen tuntia ja yhden minuutin ennen alun perin varatun lennon aikataulun mukaista saapumisaikaa, on pidettävä lennolle pääsyn epäämisenä, josta on maksettava korvausta?**
2. **Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko lentomatkustajan –11.2.2004 annetun neuvoston asetuksen N:o 261/2004 3 artiklan 2 kohdassa tai 2 artiklan [j] alakohdassa lähtökohtaisesti edellytetyin tavoin – myös tällöin ollut ilmoittauduttava lähtöselvitykseen tai lähtöportilla ilmoitettuna ajankohtana tai viimeistään 45 minuuttia ennen alun perin varatun lennon julkistettua lähtöaikaa, jotta 11.2.2004 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 261/2004 sovelletaan tai jotta kyseessä on lennolle pääsyn epääminen, josta on maksettava korvausta, vaikka tämä ei enää tosiasiaissa ollut mahdollista siksi, että hän oli käyttänyt aikaisempaa korvaavaa lentoa, jolle muutettu varaus oli tehty? [alkup. s. 3]**

Perusteet

Kantaja vaatii sille siirretyn oikeuden nojalla asetuksen (EY) N:o 261/2004 (jäljempänä asetus) mukaista korvausta lennolle pääsyn epäämisen johdosta.

Oikeudensiirtäjillä oli valmismatkan osana vahvistetut varaukset vastaajan suorittamalle lennolle Frankfurtista Antalyaan 18.4.2019 (YQ141). Lennon aikataulun mukainen lähtöaika oli klo 18.40 ja aikataulun mukainen saapumisaika Antalyaan klo 23.05. Matkanjärjestäjä ilmoitti heille 17.4.2019 eli päivää ennen lähtöä, että heidän varauksensa oli muutettu toiselle, aiemmin lähtevälle lennolle (XQ143), jonka aikataulun mukainen lähtöaika oli klo 9.02 ja aikataulun mukainen saapumisaika Antalyaan klo 13.04. He myös matkustivat tällä lennolla. Oikeudensiirtäjät saapuivat korvaavalla lennolla Antalyaan 18.4.2019 jo klo 13.04 eli kymmenen tuntia ja yhden minuutin ennen alun perin varatun lennon aikataulun mukaista saapumisaikaa.

Amtsgericht Frankfurt (Frankfurtin alioikeus) hylkäsi kanteen 2.11.2019 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että kyseessä ei ole asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu peruuttaminen eikä lennon saapumisen pitkäaikainen viivästyminen. Kyse ei ole myöskään asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu lennolle pääsyn epääminen. Ensiksikin oikeudensiirtäjien pääsyä lennolle ei ollut nimenomaisesti evätty, koska he – toisin kuin asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa ja 2 artiklan j

alakohdassa edellytetään – eivät olleet ilmoittautuneet lähtöselvityksessä tai lähtöportilla viimeistään 45 minuuttia ennen alun perin varatun lennon julkistettua lähtöaikaa. Tämän lisäksi oikeudensiirtäjien ei ollut muutetun varauksen vuoksi tarvinnut odottaa, vaan he olivat voineet jopa viettää lomakohteessa puoli päivää pidempään. Asetuksen tarkoituksen mukaan vain saapumisen viivästyminen, ei aikataulun mukaista aikaisempi saapuminen, oikeuttaa korvaukseen.

Kantaja esittää valituksessa edelleen näkemyksensä, että siirtämistä toiselle, aikaisemmalle lennolle on pidettävä lennolle pääsyn epäämisenä. **[alkup. s. 4]**

Valituksen menestyminen riippuu ratkaisevasti siitä, onko lentomatkestäjien tahdon vastaisesti muutettua varausta, joka johti alun perin varatun lennon saapumisaikaa aikaisempaan saapumiseen lopulliseen määräpaikkaan, pidettävä lennolle pääsyn epäämisenä.

Unionin tuomioistuin ei ole vielä antanut ratkaisua tähän kysymykseen. Unionin tuomioistuin tosin katsoi 30.4.2020 antamassaan tuomiossa (asia C-191/19), ettei matkustajalla ollut oikeutta korvaukseen, kun hänellä oli yksi varaus suoraan toisiinsa liittyville lennoille ja kun hänen varaustaan muutettiin vastoin hänen tahtoaan, kun hän siitä huolimatta, että lentomatkan ensimmäisen lennon varausta muutettiin, pääsi varatun lentomatkan toiselle lennolle ja näin ollen lopulliseen määräpaikkaan aikataulun mukaisesti ilman viivästystä. Lentomatkan ensimmäisen lennon varauksen muuttamiseen tosin liittyi haittoja. Niitä ei kuitenkaan voida katsoa ”vakaviksi” tässä asetuksessa tarkoitetulla tavalla, kun matkustaja saapuu lopulliseen määräpaikkaansa aikataulun mukaisesti.

Kyseistä tapausta ei kuitenkaan voida verrata käsiteltävänä olevaan tapaukseen. Nyt kyse ei ole yhdestä varauksesta suoraan toisiinsa liittyville lennoille. Erityisesti oikeudensiirtäjät eivät saapuneet määräpaikkaan aikataulun mukaisesti, vaan kymmenen tuntia ja yhden minuutin ennen aikataulun mukaista saapumisaikaa.

Siitä seikasta, että sellaisen peruuttamisen yhteydessä, josta matkustajalle on ilmoitettu alle seitsemän päivää ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa, oikeus korvaukseen on suljettu asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan iii alakohdan nojalla pois vain silloin, kun hänelle on tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa tai hän saapuisi määräpaikkaan alle kaksi tuntia aikataulun mukaista saapumisaikaa myöhemmin, voisi seurata, että myös varauksen muuttamistapauksessa oikeus korvaukseen voisi olla olemassa silloin, kun tarjottu korvaava lento lähtee enemmän kuin tuntia aikaisemmin kuin varattu lento, tai saapuu lopulliseen määräpaikkaan vähintään tuntia aikaisemmin.

Sen olettaman puolesta, että kyseessä on korvattava lennolle pääsyn epääminen, voisi puhua myös se, että vaikka aikaisempi lento voi tosin teoriassa johtaa pidempään oleskeluun määräpaikassa, lentomatkestaja ei välttämättä tätä toivo, jos lento ei esimerkiksi liity lomamatkaan tai jos aikaisempi saapuminen

edellyttää maksullista lisäyöpymistä määräpaikassa, tai jos saapuminen **[alkup. s. 5]** tapahtuu öiseen aikaan. Kaikki nämä haitat voisivat olla korvauksen oikeuttamisperusteita.

Siinä tapauksessa, että tällainen varauksen muuttaminen aikaisemmalle lennolle merkitsee asetuksen 4 artiklassa tarkoitettua lennolle pääsyn epäämistä, esiin tulee vielä kysymys siitä, onko asetus myös tässä tapauksessa sovellettavissa, toisin sanoen onko lentomatrustajan ollut oltava asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tavoin ilmoitettuna aikana lähtöselvityksessä, vai onko lentomatrustajan ollut oltava asetuksen 2 artiklan j alakohdassa tarkoitettu tavoin ilmoittautunut lennolle lähtöportilla.

Unionin tuomioistuin ei tähän mennessä ole vielä yksiselitteisesti, etenkin 30.4.2020 antamassaan tuomiossa (asia C-191/19), ratkaissut sitä, onko näiden vaatimusten poikkeuksetta täytyttävä, toisin sanoen edellyttääkö asetuksen sovellettavuus välttämättä, että lentomatrustajan on ollut ilmoitettuna ajankohtana oltava alun perin varatun lennon lähtöselvityksessä, vaikka – kuten käsiteltävässä asiassa, jossa matrustajalle on ilmoitettu ajoissa varauksen muutoksesta ja hän on myös lentänyt varattua lentoa aikaisemmalla korvaavalla lennolla – tämä ei tosiasiallisesti olisi ollut mahdollista. Ratkaisun perustana oli myös se, että lentomatrustajan varaus muutettiin toiselle lennolle vastoin hänen tahtoaan. Unionin tuomioistuin huomautti, että ennakkoratkaisupyyntöä ei ilmene, oliko kyseisen asian valittaja todella ilmoittautunut lähtöselvitykseen asetuksen N:o 261/2004 3 artiklan 2 kohdassa säädetyissä määräajoissa. Tämän perusteella voitaisiin tosin olettaa, että unionin tuomioistuimen mukaan lentomatrustajan on myös ennalta ilmoitetun lennolle pääsyn epäämisen tapauksessa oltava ilmoittautunut lähtöselvityksessä. Ei voida myöskään sulkea pois sitä, että unionin tuomioistuin pitää tästä edellytyksestä kiinni vain, kun – toisin kuin käsillä olevassa asiassa – lentomatrustaja päättää olla nousematta uuden varauksen kohteena olevalle korvaavalle lennolle ja vaatii sen sijaan tulla kuljetetuksi alun perin varatulla lennolla. Unionin tuomioistuimen 30.4.2020 antamassa tuomiossa (asia C-191/19) jää avoimeksi se, onko lentomatrustajan sitä vastoin ollut ilmoittauduttava lähtöportilla, myös silloin, kun hän – kuten tässä – matrustaa uuden varauksen kohteena olevalle korvaavalle lennolla. **[alkup. s. 6]**

Kun lennolle pääsyn epäamisestä ilmoitetaan ennalta, toisin sanoen kun useita päiviä ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa ilmoitetaan muutetusta varauksesta, asetuksen 3 artiklan 2 kohdan ja 2 artiklan j alakohdassa vahvistetut vaatimukset voivat olla tarpeettomia. Bundesgerichtshofin (liittovaltion ylin tuomioistuin, BGH) oikeuskäytännössä lentomatrustajien oikeuksista annettua asetusta on tulkittu teleologisesti siten, että ennalta ilmoitetun lennolle pääsyn epäämisen tapauksessa lentomatrustajalta ei voida edellyttää, että hän kuitenkin ilmoittautuisi lähtöselvityksessä tai lähtöportilla. Kun otetaan huomioon lentomatrustajien oikeuksista annetulla asetuksella tavoiteltu matrustajien suojelun korkea taso, ei olisi matrustajien etujen mukaista edellyttää heiltä lentoasemalle menemistä ja siellä kuljetuksen vaatimista, jos jo alun alkaen oli selvää, että heiltä evätään lennolle pääsy. Tämä olisi järjetöntä muutoseikoissa

pitäytymistä. Olisi lisäksi ristiriidassa vilpittömän mielen periaatteen kanssa, jos lentoliikenteen harjoittajalla olisi mahdollisuus tehdä tyhjäksi lennolle pääsyn epäämiseen perustuva oikeus siten, että se epäisi lentomatkustajalta lähtöselvityksen tai pääsyn lähtöportille. Tämän vuoksi ennalta ilmoitetun lennolle pääsyn epäämisen tapauksissa oikeutta korvaukseen ei voida tehdä riippuvaiseksi siitä, että lentomatkustaja ilmestyy lähtöselvitykseen.

TYÖASIAKIRJA